

Piše: Bogo Pogačnik

Lansko leto so me prijatelji navdušili za smučanje. Najprej so mi, vsi zagoreli sredi ljubljanske megle, s svetlimi barvami slikali svoja doživljanja na belih, s soncem obsijanih poljanah. Pripovedovali so mi o neverjetnih dogodivščinah, o veseli družini, ki se zvečer zbere v koči in o zdravju, ki se na smučanju kar samo ponuja.

Zaradi tega in pa ker mi je bilo smučanje že dolgo všeč, sem prišel z nakupi smučarske opreme. Mislim, da me je v tem trenutku minilo prvo navdušenje, ali pa se je vsaj znatno poglobilo. Zaradi pomanjkanja denarja sem se moral zadovoljiti le z najnujnejšo opremo, medtem ko so mi vse ostalo posodili velikodušni prijatelji.

»Za prvič naj bo, da boš videl, kako lepo je smučati!«

Nekega jutra sem šel na otvoritveno smuko. Vse je bilo mokro, mrzlo in megleno, medtem ko smo se v koloni častilcev smučanja pomikali proti smučišču. Da bi se ogreli, smo takoj, ko smo prišli, stopili v kočo na čaj.

»Kam pa rineš, štor trapasti!« me je nekdo prijazno ogovoril ob vstopu v nabito polno kočo. Iz kota, v katerem sem zaslutl šank, je bilo slišati močan trušč, ki so ga dopolnjevale sočne psovke, zabeljene z mastnimi kletvicami. Nehote se mi je pred očmi pojavila vizija toplote in prijateljstva, ki vlada v tej koči ob večerih, in ki so mi jo prijatelji tolikokrat opisovali. Skoraj neverjetno je, kako se jutranje razpoloženje ljudi razlikuje od popoldanskega ali večernega. Tudi sam sem občutil nekam neprijateljsko razpoloženje do ljudi, ki so mi hodili po nogah.

Ko smo se načakali v vrsti pred šankom, pred okencem blagajne in v vrsti za žičnico, sem otrpeli nog prvič stopil na smuč. Pa ne za dolgo, kajti zelo hitro sem moral neprostovoljno sest. Nekajkrat sem poskus ponovil, nato pa odšel z izgovorom, da bom raje poskušal rezervirati kako mizo za prijatelje v bližnji gostilni.

Od mojega navdušenja za smučanje je ostal le oglas v časopisu: »Novo, še nerabljeno smučarsko opremo, poceni prodam.«

Zdrav duh v zdravem telesu

Toda moj športni duh ni miroval in tako sem se kmalu navdušil za lov. Posebno všeč pri tem športu mi je bila vesela družba in pa dejstvo, da bi mimogrede lahko uplenil kakega srnjaka ali prašiča. Prijatelji so mi pripovedovali o velikih gostijah, ki so jih prirejali po vsakem pogonu in tako je prišel dan, ko sem se dokončno odločil in stopil v trgovino, da bi kupil vse potrebno za lov.

Res je bil nakup velike zmrzovale skrinje precejšnja investicija za moj skromni žep, vendar sem pričakoval, da se mi bo v kratkem izplačala, velike divjačine pa tudi ne moreš pojesti v enem samem dnevu. Nakup puške in zelene obleke sem odložil za drugič, posebno še, ker sem poznal nekaj prijateljev, ki bi mi lahko izmenično posojali oboje.

Ko je prišel dan velikega lova, sem bil nekoliko živčen. Sposojena obleka mi je bila prevelika, sosedovi lovski čevlji za spoznanje premajhni, puška pa me je ob vsakem koraku lopnila po mojem sedalu. Če k temu prištejem še grmovje, ki me je oviralo in debele dežne kaplje, ki so se zahrbtno kotrljale po mojem vratu mislim, da sem za otopelim nasmeškom še kar dobro skrival resnično razpoloženje.

Od dolgega čakanja so mi otrpili vsi udi in kmalu sem pričel sklepetati z zobmi. Nobene divjadi ni bilo videti, jaz pa sem še naprej čakal v upanju, da se bo zdaj zdaj pokazal kak srnjak ali pa vsaj zajec.

Po treh urah prežanja bi se popolnoma zadovoljil že samo z zajcem.

Vseh sprememb mojega razpoloženja ne morem opisati, vendar je res, da sem bil zelo srečen, ko je bilo pogona konec, pa čeprav zajca niti videl nisem.

Postanek v gostilni po koncu lova je bil drag, predvsem pa prekratek, da bi lahko odtehtal vse ure zmrzovanja. Zraven pa sem imel še občutek, da moji prijatelji niso čisto verjeli mojemu opisu jastreba, ki je v trenutku, ko sem sprožil puško naravnost med oči divjega medveda, priletel in je kriv, da nisem ničesar ujel. Medved je namreč pogledal jastreba in tako je moj strel zadel mimo. Poslej nisem bil več tako trdno prepričan, da mi zaradi obilnega lovskega plena ne bo več potrebno kupovati mesa, sem prijazno odklonil naslednje povabilo na lov, zmrzovale skrinjo pa napolnil z ozimnico.

Nekaj prostora v skrinji je še ostalo, zato sem poskušal še z ribolovom, vendar me tudi to ni pritegnilo. Edino, kar sem pridobil je bilo to, da sem se navadil lagati, ne da bi pri tem zardel in odkril, kako lahko iz ničle narediš deset. Stvar je zelo enostavna: če že ničesar ne ujameš, vsaj trdiš, da si ujel deset rib.

Sedaj nedelje presedim pred televizorjem, kjer se športno izobražujem. Infra rdeča luč mi pomaga do lepo zagorele polti, ki vzbuja zavist prijateljev. V pogovore o športu vstopam z visokim strokovnim mnenjem, ki si ga obnovim ob vsakem televizijskem prenosu športnega dogodka. Moram priznati, da mi tako športno udejstvovanje prinaša veliko več uspeha, kot so mi ga prinesli vsi moji poskusi, da bi se uveljavil z aktivnim športom. Pa še veliko ceneje je in mnogo lažje.

Moje globoko poznavanje športa so opazili tudi določeni odgovorni ljudje in velikokrat so mi predlagali, da bi bil lahko zelo uspešen športni delavec. S svojim bogatim znanjem bi verjetno največ koristil našemu športu kot funkcionar. Obstajajo pa določene težave, ki jih ne morem premagati. Da bi lahko postal športni funkcionar, bi moral po mnenju odgovornih ljudi postati tudi direktor ali pa vsaj pomočnik direktorja kakega večjega podjetja.

Logika, za koga?

Pred dvema letoma se je ljubljanska Emona, ki je pred tem navezala tesne poslovne stike z nekaterimi partnerji v Centralnoafriški republiki odločila, da v tej deželi obnovi docela zapuščeno plantažo kave. Doslej je vanjo investirala 26 milijonov dinarjev, do 1980. leta pa bo vanjo vložila še 40 milijonov dinarjev. Torej gre brez dvoma za pametno poslovno potezo trgovcev iz Kersnikove ulice, toda kaj pomaga, ko je že prva pošiljka kave s te plantaže nalezla na številne težave. Zakaj pravzaprav gre?

Ko je kava prišla k nam, je morala Emona pridelati s svojo plantažo, verjeli ali ne, najprej ponuditi v odkup zvezni direkciji za rezerve, in sicer na osnovi razpisane licitacije. Za našo kavo, pridelano v Centralnoafriški republiki, velja

namreč isti uvozni režim, kot za katerikoli drug uvoženi proizvod. Odkupna cena, ki jo plačuje zvezna direkcija za rezerve pa je precej manjša, kakor pa so proizvodni stroški kave. Emona mora potem to (beri: svojo kavo!) spet odkupiti, in sicer po znatno višji ceni. Po taki poti si namreč zvezni proračun nabira sredstva, ki mu jih kar naprej manjka.

O tem nenavadnem pojavu, ki s poslovno logiko nima nobene zveze, in ki bi ga v tujem poslovnem svetu zamen iskali, je pred kratkim razpravljala tudi zvezna gospodarska zbornica. Kaj naj bi drugega storila, kot da je predlagala ZIS, naj zagotovi »uvoženi« kavi ljubljanske Emone kriterij jugoslovanskega proizvoda. S tem bi bila ta kava oproščena tudi vseh carinskih dajatev.

Zvezna gospodarska zbornica je s svojim predlogom ZIS in v prizadevanjih za sprejemljivo zaščito domače trgovske delovne organizacije ravnala edine prav, saj si ne moremo predstavljati, da bi morala Emona kavo, pridelano na svoji plantaži, spet odkupiti...

Če zvezna vlada ne bo sprejela predloga zvezne gospodarske zbornice, se bo morala Emona zaradi »nerentabilnosti investicije« posloviti od svoje plantaže v Centralnoafriški republiki. Saj ni, da bi na tujem pridelovala svojo kavo, doma pa jo spet kupovala. Mogoče po logiki tistih, ki sedijo v zvezni direkciji za rezerve. Trgovci, ki so dobro vedeli, kam investirajo svoj denar, pa so prav gotovo mislili drugače.

I. V.

Ob zaključku vpisovanja posojila za ceste

Urejene ceste – večja varnost

Že vrsto let lahko ugotavljamo, da so naše ceste z vsakim dnem slabše in vedno bolj nevarne. Kako rešiti ta problem, saj so zbrana sredstva komaj zagotavljala, da so obstoječe prometne površine popravljali in so lahko komaj nekaj malega na novo zgradili. Promet pa z vsakim dnem bolj narašča. Dvig življenjskega standarda našega občana se je odražal tudi na naših cestah, saj je vedno več jeklenih konjičkov z našo registracijo, poleg tega pa lepote naše domovine privlačijo vedno več tujcev.

Krvni davek, ki so ga terjale in ga še terjajo naše slabe ceste je narekoval, da moramo s skupnimi močmi reševati ta pereč problem.

Akcija za razpis posojila za ceste je aktivirala tudi krajevne skupnosti v občini Ljubljana Center. V krajevnih skupnostih so štabi za razpis posojila pristopili z vsi resnostjo k tej akciji, v kateri so zajeli upokojence, obrtnike, samostojne polklice in mala obrtna podjetja. Občani, ki so podpisovali posojila v krajevnih skupnostih so

dobili podrobna pojasnila o vpisu posojila.

Delavnost aktivistov v krajevnih skupnostih se je tudi obrestovala, saj so krajevne skupnosti po zaključku vpisovanja zabeležile uspešnost akcije. Rezultati po posameznih krajevnih skupnostih so naslednji:

	zbrano din
1. KS Ajdovščina	834.305
2. KS Gradišče	640.400
3. KS Kolodvor	490.800
4. KS Poljane	386.900
5. KS Prule	295.580
6. KS Stara Ljubljana	696.090
7. KS Stari Vodmat	187.900
8. KS Tabor	518.340

Zelo zanimiva in pomembna je ugotovitev, da so veliko zavest pokazali prav upokojenci, ki so se v precejšnjem številu odzvali vpisu in prispevali svoj delež pri obnovi in modernizaciji cestnega omrežja v Sloveniji.

Med vpisniki so bili tudi občani častitljive starosti (84 let) in tudi prav mladi (14 let), kar pomeni, da so krajevne skupnosti pravilno pojasnjevale pomen posojila, krajani pa za-

vestno pristopili k akciji.

Ob tem naj navedemo nekaj primerov, ki lahko služijo kot vzor:

— V KS Poljane je prišla štirinosemdesetletna Josipina POBREŠČEK iz Ulice Talcev 9 in v enkratnem znesku vplačala 2.000 din. Štirinajstletna Nada THALER iz Gestrinove ulice 6 pa je olajšala svoj hranilnik za 300 din.

— V KS Tabor je upokojeni občan iz Doma upokojencev, Ivo CEPUDER takoj vplačal 30.000 din.

— Upokojenka Magda KOSTANJEVEC iz KS Ajdovščina je vplačala 9.000 din. Denar je poslala, ker sama zaradi bolezni ne more zapustiti postelje.

— V KS Gradišče je Stanko DIMNIK, rojen 1.1891, Ziljskega 7, prinesel 5.000 din s pripombo, da namenja 1.500 din žrtvam potresa v Posočju, ostalo pa vpisuje kot posojilo za ceste; takih in podobnih primerov je bilo v vseh krajevnih skupnostih veliko, preveč, da bi lahko naštel vse — vsi pa so s svojim dejanjem izpričali visoko družbeno zavest. F. T.

pravne novitete

ZAKON

o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem

Delegati republiške skupščine bodo na prihodnjem zasedanju obravnavali tudi zakon o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči in sicer predlog za izdajo tega zakona ter osnutek zakona. Gre za zakon, ki naj bi nadomestil zakon o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča iz leta 1966 in 1971 ter zakon o prispevku za uporabo mestnega zemljišča iz leta 1972. Ker sta bila oba zakona izdana še pred ustavo, ju je treba uskladiti z novo ustavno ureditvijo.

Po predlogu naj bi se z zakonom določila samo temeljna načela upravljanja in razpolaganja s stavbnim zemljiščem, vse ostalo pa naj bi se uredilo z občinskimi predpisi glede na krajevne potrebe in razmere.

Zakon ureja upravljanje in razpolaganje s stavbnim zemljiščem v družbeni lastnini. Občina pridobiva stavbna zemljišča v družbeno lastnino po zakonu o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za kompleksno graditev, ki je bil sprejet v letošnjem letu. S temi zemljišči lahko upravlja sama občina po svojih organih, ali pa jih izroči v upravljanje komunalni oziroma stavbni zemljiški skupnosti, v določenih primerih pa tudi krajevni skupnosti.

Komunalna skupnost oziroma stavbna zemljiška skupnost upravlja z nezazidanim stavbnim zemljiščem v družbeni lastnini tako, da skrbi, da se nezazidano stavbno zemljišče pra-

vočasno uredi s komunalnimi objekti in napravami ter da se smotno uporablja glede na namembnost zemljišča, ki jo določajo urbanistični dokumenti.

Organizacija stavbne zemljiške skupnosti oziroma posebne enote v komunalni skupnosti se uredi s statutom. Stavbno zemljiško skupnost upravlja skupščina, ki jo sestavljata zbor delegatov uporabnikov (delavcev v organizacijah) združenega dela ter delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti in zbor delegatov izvajalcev (delavcev komunalnih organizacij, ki opravljajo komunalne dejavnosti v zvezi z urejanjem stavbnega zemljišča, in organizacij za urejanje in oddajanje stavbnega zemljišča).

Zakon tudi predvideva, da bodo za urejanje stavbnega zemljišča v krajih in na območjih, ki niso urejena z urbanističnim načrtom ali zazidalnim načrtom, skrbela krajevne skupnosti oziroma skupnosti krajevnih skupnosti v skladu z občinskimi predpisi.

Urejanje stavbnega zemljišča poteka na podlagi srednjeročnega plana in letnega programa urejanja stavbnega zemljišča, ki morata biti v skladu z urbanističnim načrtom oziroma z zazidalnim načrtom.

V zakonu je predviden nov sistem financiranja in urejanja stavbnega zemljišča, s katerim se omogoča združevanje sredstev na samoupravni podlagi, obenem pa se razširja krog

subjektov, ki prispevajo k financiranju; ti naj bi bili: občina, komunalna skupnost oziroma stavbna zemljiška skupnost, organizacije združenega dela, ki opravljajo komunalno dejavnost posebnega družbenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, stanovanjske zadrage in investitorji. Kolik del stroškov financira vsak od teh investorjev je določeno v zakonu. Predvideva tudi možnost, da delovni ljudje in občani s samoupravnim sporazumom odločijo, da bodo del sredstev, ki jih izločajo za stanovanjsko izgradnjo iz osebnega dohodka, namenili do višine največ 20 % za financiranje izgradnje omrežja komunalnih objektov in naprav sekundarnega in primarnega pomena, ki služijo individualni potrebi v stanovanjskih soseskah.

Komunalna skupnost oziroma stavbna zemljiška skupnost oddaja stavbno zemljišče v uporabo samoupravnim organizacijam in skupnostim in drugim družbenim pravnim osebam za gradnjo objektov za njihove potrebe, pa tudi civilnim pravnim osebam in občanom za gradnjo stanovanjskih hiš in drugih objektov, na katerih imajo lahko po zakonu lastninsko pravico. Oddaja se izvrši na podlagi javnega natečaja ali pa neposredno s pogodbo. Pogoje za oddajo predpiše občinska skupščina. Če gre za oddajo zemljišča občanom, je treba upoštevati tudi njihove stanovanjske, delovne in socialne razmere. Stroški za urejanje stavbnega zemljišča se določijo s pogodbo med komunalno skupnostjo oziroma stavbno zemljiško skupnostjo in investitorjem.